РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

№…….……

……. 2025 г. **Проект**

ДО

МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Д О К Л А Д

от Красимир Вълчев– министър на образованието и науката

Относно: *проект на Решение на Министерския съвет за одобряване на национални програми за развитие на образованието за 2025 година*

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,

На основание на чл. 31, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация предлагам на Вашето внимание проект на Решение на Министерския съвет за одобряване на национални програми за развитие на образованието за 2025 година.

Националните програми за развитие на образованието се изпълняват със средства от държавния бюджет съгласно чл. 280, ал. 3, т. 4 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО). Чрез разходите за изпълнението им се реализират национални мерки и дейности, чиито цели не могат да бъдат постигнати в желаната степен, ако се финансират само в рамките на средствата по стандарти за издръжка на дейностите по възпитание и обучение на децата/учениците, подпомагане на равния достъп и подкрепа за личностно развитие, развитие на детските градини, училищата и центровете за подкрепа на личностно развитие.

Проектите на Национални програми (НП) за 2025 г. са разработени в съответствие с приоритетните области и заложените цели в Стратегическата рамка за развитие на

ПРОЕКТ

образованието, обучението и ученето в Република България (2021-2030) и с Програмата за управление на Република България за периода 2025-2029 г.

С изпълнението на НП се цели mодобряване на качеството и достъпа до предучилищно и училищно образование, намаляване дела на преждевременно напусналите училище и подобряване на образователните резултати; повишаване нивото на дигиталните умения и усвояване на ключови компетентности; формиране на умения и нагласи, функционална интелигентност и мотивация за учене; насърчаване културата на иновации в образователните институции, развитие на средното образование, съобразено с нуждите на пазара на труда и професиите на бъдещето. Специален фокус е развитието на способностите и интересите на децата и учениците, откриването и развиването на заложбите и талантите им чрез разнообразни педагогически форми и дейности по интереси, осигуряването на достъп до образование и грижи в ранна детска възраст с високо качество. Акценти са модернизирането на физическата среда във всички училища, детски градини и центрове за специална образователна подкрепа; осигуряването на условия за квалификация на педагогическите специалисти и обучение на новоназначени учители и директори. Предложени са и програми, насочени към превенция на агресията и тормоза сред децата и учениците и към образование за устойчиво развитие в областта на пътната безопасност.

С проекта на настоящото Решение на МС предлагаме през 2025 г. да се изпълняват 24 национални програми, 22 от които са изпълнявани и през 2024 г. с успешна реализация и доказан ефект.

Предлагаме да продължи изпълнението на програмите за осигуряване на непрекъснат образователен процес при отсъствие на педагогически специалист, за подпомагане на общините за образователна десегрегация, за оптимизиране на вътрешната структура на персонала, за подготовка и участие на ученици в олимпиади и състезания, както и на националната програма за провеждане на национално стандартизирано външно оценяване.

Предложена е и програмата за личностно развитие на учениците в това число и на учениците със специални образователни потребности чрез занимания с изкуства и спорт.

Предлагаме отново да се изпълнява програмата за подкрепа, популяризиране и мултиплициране на добри иновации между училищата, за създаване на тематични общности между иновативни училищата и споделяне на резултати.

Предлагаме да продължи изпълнението на програмата за осигуряване на информационни и комуникационни технологии в системата на предучилищното и училищното образование с оглед осигуряването на условия за дигитална трансформация на предучилищното и училищно образование.

ПРОЕКТ

И през 2025 година се предвижда да продължат дейностите за квалификация на педагогическите специалисти, за допълнителна професионална квалификация на заети в системата на предучилищното и училищното образование учители. Предложени са нови дейности за обучение на училищните психолози и педагогически съветници за работа по програми за превенция на вейпинга и употребата на наркотични вещества, за използване на нови технологии и изкуствен интелект в образованието, квалификационни дейности за самооценка и управление на качеството в институциите.

През тази година се предвижда да продължи финансирането за подобряване на образователната среда чрез обновяване на класни стаи/учебни кабинети по хуманитарни науки, по география и икономика, по технологии и предприемачество и за целодневна организация на учебния ден; училищни библиотеки/кът за четене. Предложена е нова дейност, по която могат да кандидатстват държавни и общински училища за създаване на Център за хуманитарни науки, обединяващ учебни кабинети/класни стаи по учебните предмети български език и литература, чужди езици, история и цивилизации, философия. Ще продължи подкрепата на децата и учениците за работа в ЦПЛР чрез обзавеждане и оборудване на кабинети за организирани занимания на децата и учениците по направления.

Предложени са дейности за осигуряване на достъпна архитектурна среда и условия за свободен достъп на хора с физически увреждания до училищата и специализираните обслужващи звена.

Отново е разработена програма, по която ще се финансира изграждането на площадки за обучение по безопасност на движението по пътищата (БДП), подкрепа на обучението по БДП и осигуряване на транспортни средства за превоз на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст

Ще продължи изпълнението на държавната политика, свързана със съхраняване и популяризиране на родния език, българското езиково и етнокултурно пространство зад граница и на националната, културната и духовната идентичност на българските граждани по света и на българските общности в чужбина. В тази посока са и дейностите, предложени в НП „България - образователни маршрути“ и НП „Неразказаните истории на българите“, които са приети с голям интерес както от учениците и учителите в България, така и от българите зад граница. Ще продължат дейностите по модула, насочен към учениците в БНУ в чужбина, подпомагани от МОН и към българските държавни училища в чужбина.

Предлагаме да продължи подкрепата за детските градини за прилагане и популяризиране на иновативни практики за личностно развитие и интеграция на децата.

ПРОЕКТ

В НП за 2025 г. са предложени дейности за модернизиране на материалната база в професионалните училища, на учебното и изпитното съдържание, за провеждане на състезания по професии, в които учениците представят придобитите знания, умения и компетентности чрез представяне на постиженията им в състезания по професии.

Предложена е НП за превенция на агресията, насочена към осигуряване на условия за създаване на сигурна образователна среда в детските градини и училищата, създаване на условия за развиване на ученическото самоуправление и участие и за методическа подкрепа на процеса като средство за превенция на агресията и тормоза сред децата и учениците. Включен е и нов модул за развиване на социално-емоционални умения на учениците в начален етап и повишаване на компетентностите на учителите за преподаване на социално-емоционални умения чрез участие в специализирани обучения.

Ще продължи подпомагането на екипите за обхват в дейностите по обхващане и включване в образователната система на децата и учениците в задължителна предучилищна и училищна възраст, както и взаимодействието между представителите на различните институции, участващи в екипите за обхват, включително чрез информационната система за реализация на механизма (ИСРМ).

Предлагаме отново да бъдат осигурени условия за подобряване на здравословното състояние на заетите в системата педагогически специалисти, превенция на рисковите социално значими и професионални заболявания и за преодоляване на професионалния хроничен стрес и прекомерното натоварване, водещи до бърнаут синдром на педагогическите специалисти, които в изпълнение на своите задължения ежедневно се грижат за живота и благополучието на децата и учениците.

И през 2025 г. предвиждаме дейности, с които да продължи финансирането за оценяване и одобряване на проекти на учебници и на проекти на учебни комплекти, както и за изготвяне на учебно помагало по български език за прогимназиален етап на ученици, търсещи или получили закрила и мигранти, ниво В2 от Общата европейска езикова рамка.

Предлагаме да продължи изпълнението на НП „Изучаване и съхраняване на традициите и историята на българската армия“ съвместно от Министерството на образованието и науката (МОН) и Министерството на отбраната (МО). Програмата се изпълнявана при голям интерес от страна на учениците и се администрира и финансира съвместно от МОН и Министерството на отбраната.

Предложени са две нови национални програми:

- **НП „Бъдеще за таланти“** - насочена към подготовка на ново поколение мотивирани и креативни учители, чрез които да се създаде и развие мрежа от национални и регионални школи за обучение на талантливи ученици в областта на математиката,

ПРОЕКТ

информатиката и природните науки. Целта е най-опитните и добри преподаватели да предават уменията си на по-млади учители и те да продължат тяхната успешна работа в школите, които готвят олимпийците ни;

- **НП „Умения на фокус“**, с която се създават възможности за развитие на политики (на ниво детска градина и училище), насочени към систематична подкрепа при развитието на уменията на децата и учениците. Общата цел на програмата е осигуряване на условия за развиване на съвременни умения и надграждане на компетентности, придобити в обучението, в съответствие с предизвикателствата на новите реалности.

Направена е демаркация и допълняемост на дейностите по разработените НП за 2025 г. с дейностите по други национални програми за развитие на образованието, друго национално финансиране, фондовете на Европейския съюз, както и други донорски програми, в т.ч. Програма „Образование“ 2021-2027 г. и Националния план за възстановяване и устойчивост на Република България. Поставено е изискване дейностите и средствата по националните програми да не дублират дейности и средства с еднакво предназначение по други програми и проекти.

Във връзка с приложимостта на режима по държавните помощи от ключово значение е да се избягва предоставянето на публично финансиране, насочено към дейности, които са предмет на услуга, предоставяна срещу заплащане, с оглед възможността същото да бъде считано за недопустима държавна помощ съгласно Закона за държавните помощи и съдебната практика на Съда на ЕС. Съобразяването на националните програми с режима по държавните помощи се осъществява отделно за всяка програма. В тази връзка в МОН периодично се прави анализ на националните програми за развитие на образованието с цел да се прецени възможността за включване на частните детски градини и училища (ЧДГУ) в дейности, по които биха били допустими като участници. ЧУДГ са предприятия, които предлагат образователни услуги срещу заплащане с частни средства, в това число такси от учениците или техните родители. Предоставянето на финансова помощ за дейности, които са предмет на услуга, предоставяна срещу заплащане, може да бъде считано за недопустима държавна помощ в определените от Закона за държавните помощи случаи.

След извършен преглед относно приложимостта на режима за държавните помощи, частните училища са включени като бенефициенти и/или партньори в НП, където е приложимо. Така е създаден механизъм, гарантиращ равен достъп до ресурси за всяко дете, всеки ученик и всеки учител, същевременно отговарящ на изискванията на нормативната уредба на национално и на европейско ниво.

Предложеният проект на акт не води до въздействие върху държавния бюджет, тъй като необходимите средства за изпълнение на националните програми ще се

ПРОЕКТ

осигурят от бюджета на Министерството на образованието и науката и от централния бюджет в рамките на разчетените за тази цел средства. с изключение на НП „Изучаване и съхраняване на традициите и историята на българската армия“, Модул 2), за който средствата се осигуряват от бюджета на Министерството на отбраната.

Проектът на акт не изисква допълнителни финансови разходи/трансфери или други плащания за 2025 г.

С одобряването и изпълнението на националните програми за развитие на образованието през 2025 година се очаква да бъдат подпомогнати основните образователни политики, реализирани от МОН, включително политиките за утвърждаване на приобщаващия характер на образованието; достъпа до образование на всички деца и ученици с фокус към уязвимите групи; утвърждаване на компетентностния подход с промяна от заучаване към функционалност на знанията на учениците, насърчаване на дигитализацията и иновациите в образователния процес; придобиване на ключови компетентности за учене през целия живот.

Проектът на решение не въвежда норми на европейското право, поради което не се налага изготвяне на справка за съответствието му с него.

Съгласно изискванията на чл. 85 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация проектът на акт и докладът към него са публикувани за обсъждане на интернет страницата на Министерството на образованието и науката и на Портала за обществени консултации на Министерския съвет.

Материалите са съгласувани по реда на чл. 32 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,

Предвид гореизложеното и на основание на чл. 8, ал. 3 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, във връзка чл. 286, ал. 3 от ЗПУО, предлагам на Министерския съвет да приеме проекта на Решение за одобряване на национални програми за развитие на образованието за 2025 година.

КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ

Министър на образованието и науката

ПРОЕКТ